UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam ad majorem omnium in Ascesi proficere cupientium utilitatem ac subsidium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

§. 1. De Prudentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-48214

Visual Library

laborum Sanctorum ſuorum. Securus labor, nullus valet evacuare defectus. Quod ipſum B. Virgo S. Birgittæ olim ſequentibus verbis inſin Amici DEI non habent attædiari in ſervitio DEI laborare, ut homo malus fiat melior, & homo veniat ad perfectiora. Nam quicunque volun haberet ſibilandi in aures omnium tranſeuntium JESUS Chriſtus eſſet verè DEI Filius, ac facien naretur, quantùm poſſet, ad aliorum converſio licet nulli vel pauci converterentur, nihilominùs dem mercedem obtineret, ac ſi omnes conver tur. Sicut per exemplum dico tibi: Si duo merc ex præcepto Domini foderent Montem duriſſim & alius inveniret aurum electum, alius verò nihil propter laborem & voluntatem digni eſſent mercede.

Caput III.

DE MORALIBVS VIRTVTIBVS

HArum quatuor plerumque genera ab Aſcetis gnantur, de quibus S. Bernardus in lib. de co ait: *Bonus circuitus eſt, ſi Juſtitia quærit, Prudentia venit, Fortitudo vendicat, Temperantia poſſidet,* *Juſtitia in affectu, Prudentia in Intellectu, Fortitudo effectu; Temperantia in uſu.* Quid autem de his ſpe liter ſcire Aſcetam oporteat, in præſenti capite dic

§. I.

De Prudentia.

I. Eſt Virtus practica, per quam & finis ho ſtus præfigitur; & media ad eundem obtinendum c

congrua eliguntur; breviùs verò S. Auguſtinus de lib. arb. Rerum appetendarum, fugiendarúmve ſcientiam definivit; de qua tria præcipuè Aſcetæ ſunt notanda.

II. Primum eſt, ut bene ſciat officium & naturam Prudentiæ, quod eſt, optimum finem & optima media præſcribere, quem in finem tria potiſſimùm tempora obſervat, uti Seneca notavit, dum dixit: Si prudens fuerit animus tuus, tribus temporibus diſpenſetur: præterita cogita, præſentia ordina, futura provide. Primum per Cautionem, alterum per Circumſpectionem, tertium per Providentiam.

III. Alterum eſt, ut peritiam & dexteritatem acquirat, in primarijs tribus prudentiæ actibus, deliberando, ſcilicet judicando, & imperando, exercendis. In quem finem proderit regulas aliquas in eorum exercitio præ oculis habendas nôſſe, quales quidem ſequentes eſſe poterunt. 1. Pro Conſultatione: Prima: Fili mi, ſine conſilio nihil facias, & poſt factum non pœnitebit. Secunda: In qualibet cauſa intra cum Moyſe in tabernaculum ad conſulendum Dominum, & audies divinum reſponſum, & redibis inſtructus de multis præſentibus & futuris, propterea namque Joſue & Filij Iſraël à Gabaonitis leguntur decepti, quia os Domini priùs non interrogaverunt, ſed nimiùm creduli dulcibus ſermonibus, falſa pietate deluſi ſunt. Tertia: Multi ſint tibi pacifici, & Conſiliarius ſit tibi unus de mille; ſcilicet vel DEUS, vel Superior, vel alius vir prudens, doctus, & rectus. Quarta: Deliberandum eſt diu, quod ſtatuendum eſt ſemel: præcipuè ſi ejuſmodi ſit decretum, quod revocare non liceat. Pro Electione ſequentes ſervire poſſunt. Prima: Non accipias, (aut appetas,) munera, (aut aliud quidpiam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ad finem impertinens) quæ etiam excæcant prud
Hinc Ariſtoteles manifeſtum eſt, inquit, quoniam
poſſibile eſt prudentem eſſe, qui non ſit bonus;
quia virtutes comprimunt inordinatas paſſiones,
ſincerum judicium corrumpunt; tum quia quiſq
ſecundùm affectum judicat, uti Thomas Kemp
advertit, dum dixit: ſicut res nobis cordi eſt, ſic
frequenter judicamus: nam verum judicium p
privatum amorem faciliter perdimus. Secunda
alteri in præſenti negotio ſuaderes, prior ipſe
nam caritas à ſeipſo incipit. Hinc Livius Salina
conſilio primus rogatus ſententiam, neminem
dare poſſe conſilium dixit, quàm eum, qui
ſuaderet, quod ipſe, ſi in eodem loco eſſet, fa
fuerit. Tertia: Fac modò, quæ quondam factu
velis: præſertim mortis & judicij tempore, uti S.
tius in regulis Electionis ſuaſit. Quarta: Semper
ferendum eſt, quod ad finem certiùs & abund
conſequendum juvat: Hoc autem ut cognoſca
tiones pro utraque parte examinandæ & pond
ſunt. Cæteris autem paribus ſemper præferend
commoda majora minoribus, univerſalia ſingul
duratura pereuntibus, certa incertis, ſecura peric
Quinta: Melius eſt parvum bonum cum parvo
quàm magnum bonum cum magno malo; ho
eo ipſo quòd magnum ſit, omni ſtudio fugiend
Pro Imperio denique ſequentes regulas obſervaſſe
derit. Prima: Periculosè differtur, quod ſemel
eligitur; quia occaſio calva eſt, & quovis ſerpente
gis lubrica: Felicitas conſiliorum in velocitate
tionis eſt poſita. Secunda: Qui obſervat ven
non ſeminat: id eſt, qui nimis cupit placere ho

bus, & diſplicere reformidat, nunquam conſilia prudenter concepta exequetur. Prima virtus Prudentis, hominum de ſe judicia ſpernere. Si vis beatus eſſe, inquit Wido, hoc primùm cogita, æternorum intuitu contemnere, & contemni. Tertia: Magnarum rerum etſi ſucceſſus non fuerit, honeſtus eſt ipſe conatus; nec honeſtus tantùm, ſed meritorius etiam, quia coronat DEUS voluntatem, ubi non invenit facultatem.

IV. Tertium eſt, ut præcipuas proprietates Prudentiæ bene intelligat, & obſervet, quarum tres ſunt præcipuæ. Prima *ſimplicitas*: Quam Servator ipſe indicavit, dum Apoſtolos monuit, ut eſſent prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ; nihil ſcilicet fraudis, aut ſiniſtræ intentionis electioni aut conſilijs admiſcendo. Secunda *tarditas*: Certè Democritus Ætolus nullam rem tam inimicam eſſe conſilijs dixit, quàm celeritatem: præcipitata enim conſilia ſi in tranſverſum agantur, nullâ pœnitentiâ in melius revocari poſſunt. Tertia *celeritas*; in executione videlicet, juxta commune proverbium, quo dici ſolet: diu delibera, citò facito.

§. II.

De Juſtitia.

I. Eſt habitus voluntatis ad ſuum cuique tribuendum inclinans; de qua Virtute Sequentia Aſcetæ ſcienda ſunt.

II. Primum eſt, ut, cùm juſtitia ſit virtus ad jus ſuum cuique tribuendum inclinans, bene cognoſcere ſtudeat, quòd ſit jus illud, quod variis Perſonis tribuere debeat. Nimirum 1. DEO amorem, reverentiam,